

pravě jest událost, která, odchylujíc se od formálné obvyklého způsobu dopravy, je sama o sobě způsobilou člověka zraniti neb usmrtiti, a která udála se mimo jeho osobu. Způsobeno-li zranění neb usmrcení člověka, jde již o následek a o otázku příčinné souvislosti následku s příhodou. Odvolací soud zjistil ve příčině příhody, že žalobce zůstal státi při jízdě na poměrně úzkých schůdkách vedoucích ku plošině, tedy na místě již povahou svou ještě nebezpečnějším, než jest sama plošina, že vagon i jeho plošina, na jejíž schůdkách stál žalobce, byly plné, takže cestující až i na plošinu stáli. a že následkem toho nemohl žalobce ani do vagonu, ani na plošinu vstoupiti a že pak při otřesu pohybujícího se vagonu přes výhybku s plošiny (její schůdků) vypadl a při pádu s výše pohybujícího se vagonu v podstatě naražení na těle a tím bolest — tedy tělesné poškození — utrpěl. Slušelo proto uvážiti, zdali »úraz«, který žalobce utrpěl, je v příčinné souvislosti s nějakou příhodou v dopravě, neboť k tomu, aby ručení stihlo dráhu, nestačí, aby úraz přihodil se na dráze, nýbrž bylo na žalobci, aby dokázal, že úraz nastal příhodou v dopravě. Podle zjištění odvolacího soudu nelze uznati, že úraz, žalobci se přihodivší, byl v příčinné souvislosti s nějakou příhodou v dopravě. Dle §u 1297 obč. zák. předpokládá se o každém, kdo není zbaven rozumu, že je schopen takového stupně obezřetnosti, jaký jest údělem i obyčejným schopnostem, a takovou míru schopností předpokládal odvolací soud, odůvodniv to řádně, i u žalobce. Podle zjištění odvolacího soudu musil žalobce vědět, že postavení, které zaujal na schůdkách jedoucího vagonu, jest nebezpečné, on také věděl, že vlak musí při výjezdu ze stanice přejížděti výhybky, zejména i osudnou výhybku před mostem, při čemž ku trhnutí musilo dojít, a také došlo. Dle §u 20 žel. dopr. ř. cestující má jen tehdy nárok na přepravu, může-li mu býti poukázáno místo v oné třídě vozové, pro kterou platí jeho jízdenka. Jsou-li všechna místa v této třídě obsazena, může se vzdáti jízdy a požadovati vrácení jízdného. Když podle zjištění odvolacího soudu byl vagon, do něhož žalobce nastoupil, úplně obsazen, neměl do něho žalobce vstupovati, nýbrž měl si vyhledati k jízdě vagon nepřeplněný, a nebylo-li takového, měl od jízdy upustiti. Neučinil-li tak a volil-li pro jízdu takové místo, o němž musil už podle obyčejného rozumu vědět, že jízda na něm je životu nebezpečna, sluší uznati, že si zranění, ze kterého žaluje o náhradu škody, způsobil vlastním zaviněním. Odvolací soud správně poznamenává, že žalobce nemůže omlouvati okolnost, že tehdy neslyšel průvodčí volati, aby cestující šli dovnitř vozu, poněvadž bylo jeho vlastní povinností, by se staral o svou bezpečnost, aby se schůdků sestoupil a počkal na příští vlak. Ostatně by mu volání to, aby dovnitř vstoupil, nic nepomohlo, když sám tvrdí a je také zjištěno, že vagon byl přeplněn a že dovnitř proto nebylo lze vstoupiti.

Čís. 2465.

Zavázal-li se nájemce smírem uzavřeným za platnosti zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 275 sb. z. a n., vykliditi byt v době, kdy zákon ten

již neměl platiti (říjen 1922), dlužno spatřovati v napotomním vydání zákona ze dne 27. dubna 1922, čís. 130 sb. z. a n. okolnost, exekuční titul rušící (§ 35 ex. ř.).

(Rozh. ze dne 4. dubna 1923, Rv I 470/23.)

Soudním smírem ze dne 17. listopadu 1920 zavázal se žalobce vykliditi hostinec ku dni 31. října 1922. Proti exekuci na vyklizení nastoupil vyklizovaný žalobou dle §u 35 ex. ř., jež byla o b ě m a n i ž š í m i s o u d y zamítnuta, o d v o l a c í m s o u d e m z těchto důvodů: Že by smír ze dne 17. listopadu 1920 odporoval §u 7 zákona ze dne 27. dubna 1922, čís. 130 sb. z. a n., nelze rovněž seznati. Tímto předpisem chráněn býti má nájemce proti obcházení zákona, jež by nastati mohlo soukromými úmluvami z podnětu pronajímatele na jeho škodu uzavíranými, avšak nezakazuje ustanovení to stranám, uzavřítí soudní smír, jenž nahraňuje toliko soudní výrok po provedeném řízení vyslovený a v případech nejčastějších výsledku řízení také odpovídá. Odvolatel při tom všem však přehlíží, že tato žaloba je žalobou dle §u 35 ex. ř., při níž jednak žalobce všechny námitky proti nároku již v žalobě uvéstí musí a k pozdějším námitkám teprve za řízení předneseným hleděno býti nemůže, jednak že opíratí se může žaloba toliko o skutečnosti, jež nastaly po vzniku exekučního titulu. Námitky povahy procesní nemohou však býti uplatňovány vůbec, bez ohledu na to, zda týkají se předchozího procesního řízení, třebaž že toto je zmatečným, či zda týkají se formy, obsahu a výkladu exekučního titulu, neboť nesměřují proti nároku, nýbrž proti existenci titulu exekučního (srovn. Neumann 1910 str. 141 a 144). Takových skutečností, jež by uplatňovány býti mohly, žalobce však vůbec neuvedl a vydání nového zákona k ochraně nájemců v úvahu bráno býti nemůže, jednak s ohledem na to, co o povaze smíru již shora vyloženo, jednak v úvaze, že ustanovení §u 2 (3) nového zákona, jehož se odvolatel dovolává, bylo v témž znění již v zákoně dřívějším, platném v době uzavření smíru.

N e j v y š š í s o u d uznal dle žaloby.

D ů v o d y:

Soudním smírem ze dne 17. listopadu 1920 ujednaly strany, že žalobce ostane v nájmu hostince za podmínek částečně změněných až do 31. října 1922 a že v tento den bude povinen hostinec odevzdat. Soudní smír byl uzavřen za platnosti zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 275 sb. z. a n. o ochraně nájemníků, který měl platiti jen do 31. prosince 1921. Ačkoliv obsah smíru do jisté míry odporoval předpisům §§ 2 a 7 tohoto zákona, byl by se smír přece stal vykonatelným dne 31. října 1922, kdyby ochrana nájemníků podle onoho zákona byla skutečně dne 31. prosince 1921 pominula, neboť předpis §u 2 (3) zákona byl výslovně omezen jen na dobu platnosti tohoto zákona. Výjimečné a smluvní právo stran za účelem ochrany nájemníků omezující předpisy onoho zákona byly však novým zákonem o ochraně nájemníků ze dne 27. dubna

1922, čís. 130 sb. z. a n., rozšířeny až do 30. dubna 1923, a žalobce v námitkách proti exekuci na základě řečeného soudního smíru ze dne 17. listopadu 1920 namítá právem, že tímto novým zákonem nárok žalovaného na vyklizení hostince ke dni 31. října 1922 pominul. Podle Šu 2 nového i starého zákona zanikají nájemní poměry, které dle smlouvy měly pominouti v určitý den, proti vůli nájemce jen tehdy v tento určitý den, když pronajímatel dá nájemci k tomuto dni výpověď a soud ji schválí dle Šu 1 zákona. Výjimku stanoví zákon jen u nájmu, netrvajících fakticky více než tři měsíce. Na tom, vznikl-li nájemní poměr novou smlouvou či prodloužením staré smlouvy, a kdy nájemní smlouva byla uzavřena, nezáleží. Zákon sice rozeznává mezi smlouvami uzavřenými před 3. květnem 1920 a po tomto dni a ustrojuje různě jejich právní povahu, ale u obou chrání nájemníky, kteří chtějí v nájmu pokračovat, tím způsobem, že činí zánik nájemního poměru odvislým od zvláštní výpovědi a soudního svolení. U oněch to zákon nařizuje výslovně, u těchto nepřímo příkazem, že se mají pokládati za uzavřené na neurčitou dobu se zákonnou neb v místě obvyklou výpovědní lhůtou. Podle Šu 7 obou zákonů jsou předpisy §§ 1 až 6 povahy donucovací a účinnost jejich nemůže býti vyloučena úmluvou stran. I když soudním smírem ze dne 17. listopadu 1920 byla ujednána povinnost žalobce, vykliditi najatý hostinec ke dni 31. října 1922 bez další výpovědi, a když vykonatelnost této povinnosti neměla býti odvislou od soudního svolení k výpovědi, musí žalovaná strana nyní podle předpisu Šu 2 nového zákona o ochraně nájemníků nájemní smlouvu vypověděti se svolením soudu dle Šu 1 zákona. Jelikož tak neučinila, jsou námitky žalobcovy proti zahájené exekuci oprávněny a bylo jim vyhověti. Tomu nevádí, že vyklizení ke dni 31. října 1922 bylo umluveno soudním smírem. Soudní smír nepřestává tím, že byl uzavřen před soudem a že jest vykonatelným, býti smlouvou, jeho platnost a účinnost řídí se týmiž pravidly, která platí i pro smlouvy jiné. V tomto případě rozhoduje obsah soudního smíru, kterým se upravují nájemní poměry mezi stranami, a když donucovacími předpisy zákona o ochraně nájemníku byly úmluvy stran o trvání nájemního poměru ve prospěch nájemníků změněny, jsou dotčeny těmito předpisy i úmluvy stran v soudních smírech a nároky z nich vyplývající. Nelze souhlasiti s nižšími stolicemi ani v tom, že by vydání nového zákona o ochraně nájemníků nebylo možno pokládati za takovou skutečnost, zrušující nebo stavící vymáhaný nárok, jaká dle Šu 35 ex. ř. jest podmínkou opoziční žaloby. Žalobce mohl sice přednésti své námitky také rekusem, poněvadž se opírají jen o zákonné předpisy, ale znění Šu 35 ex. ř. není na překážku, by jich nemohl uplatňovati i žalobou. Tento zákonný předpis nerozeznává, zda byl nárok vymáhajícího věřitele zrušen či staven právním jednáním stran či okolnostmi od jich vule neodvislými, a není důvodu, proč by se vydání pozdějšího zákona za takovou skutečnost nemohlo pokládati. Námitky žalobcovy nejsou povahy procesní, neboť netýkají se existence, platnosti a výkladu exekučního titulu. Nechávejíce exekuční titul stranou, tvrdí, že nárok vymáhajícího věřitele po vzniku exekučního titulu uhasl. Jsou tedy povahy hmotné a vyhovují úplně předpisu Šu 35 ex. ř.